

Tikšanās sarunu apkopojums

Imunizācijas valsts padomes tikšanās ar Veselības ministri Līgu Meņģelsoni 2023.gada 15.februārī.

Imunizācijas valsts padome (IVP), kā veselības ministram (VM) tiešā padotībā esoša konsultatīva padome, 2023.gada sākumā aicināja jauno veselības ministri uz sarunu par valsts imunizācijas politiku, t.sk. par pašreizējo neatbilstošu, netaisnīgo un diskriminējošo valsts finanšu līdzekļu sadali vakcinācijai gan pret CPV zēniem, gan pretgripas vakcināciju un citos vakcinācijas jautājumos.

Tikšanās laikā apspriests:

1. IVP locekļu iepazīšanās ar Veselības ministri.

IVP vadītāja D.Zavadska ievadā iepazīstina Ministri ar IVP lomu, struktūru un darbības principiem, kā arī katrs IVP loceklis iepazīstina ar savu profesionālo pārstāvošo jomu. Tālāk IVP vadītāja sniedz ieskatu par iemesliem tikšanās ar ministri lūgumam un akūti izskatāmajiem vakcinācijas jautājumiem. Veselības ministre L.Meņģelsone sveicina IVP locekļus un pateicās IVP locekļiem par iepriekš paveikto imunizācijas jomā, kā arī iepazīstina IVP locekļus ar VM nākotnes prioritātēm. Galvenokārt, VM prioritāri svarīgi attīstīt investīcijas reģionālās slimnīcās un sekmēt veselībratības pilnveidošanu izglītības programmās, kas arī ir cieši kopsaistīts ar imunizācijas politiku.

2. Par zēnu vakcināciju pret cilvēka papilomas vīrusu (CPV).

Šobrīd Latvijā CPV vakcinācija valsts programmā pilnībā tiek finansēta meitenēm no 12 līdz pilnu 17 gadu vecumam, savukārt zēniem tikai 12-14 gadu vecumā, kas rada diskriminējošu situāciju zēniem vecumā no 15-17 gadiem. Šādi nosacījumi nākotnē potenciāli palielinās onkoloģisko pacientu skaitu un ar to radīto slogu gan indivīdiem, gan sabiedrībai, gan veselības aprūpes sistēmai. IVP skaidro CPV infekcijas radīto onkoloģiskā sloga būtību, proti, vīriešu predispozīciju biežāk inficēties ar šo vīrusu, un vēl mazāk kā sievietēm spēt veidot imūno aizsardzību pret infekciju, CPV infekcijas aktualitāti visa mūža garumā un neesošu skrīninga iespēju savlaicīgai šo audzēju diagnostikai un novēršanai vīriešiem. CPV infekciju var samazināt līdz pat 99%-100%, ja vienādi tiek vakcinēti abi dzimumi un vakcinācijas aptvere sasniedz 80%. SPKC dati liecina, ka 2022. gadā tikai 35,1% no valsts apmaksātās zēnu populācijas ir uzsākuši vakcināciju pret CPV. IVP norāda uz šobrīd neatbilstošu, netaisnīgo un diskriminējošo valsts finanšu līdzekļu sadali vakcinācijai pret CPV zēniem un uzstāj uz pieejas valsts apmaksātai vakcinācijai paplašināšanu zēniem līdz pilnu 17 gadu vecumam jau šogad, kā arī no 2024. gada valsts budžetā paredzēt līdzekļus līdzvērtīgai abu dzimumu pusaudžu vakcinācijai pret CPV.

VM apgalvo, ka šī brīža situācija ir pārņemtā prakse no Eiropas valstīm, līdzīga prakse novērota citu Eiropas valstu vakcinācijas kalendāros. VM provizoriskais aprēķins norāda ka, zēnu vakcinācijai būtu nepieciešams gandrīz 1 milj. eiro, lai sasniegtu 30% vakcinācijas aptveri.

IVP uzsvēra savu galveno uzdevumu - sniegt neatkarīgu, zinātnisku, faktos un datos balstītu padomu un rekomendācijas, kas Latvijas sabiedrībai ir nepieciešams imunizācijas jomā. Ja valsts budžets neparedz pietiekošu finansējumu vakcinācijai, tad sabiedrībai, jādod skaidru signālu un sabiedrību jābrīdina, ka nākotnē tā saskarsies ar dārgām

personīgām izmaksām bērnu vakcinācijai. Svarīgi pievērst uzmanību lēmumu pieņemšanas procesam vakcinācijas finansēšanas jautājumos.

L. Meņģelsone IVP locekļu informāciju pieņem zināšanai un problēmas risināšanai.

3. Par nepieciešamību steidzami mainīt valsts imunizācijas programmā izmantoto vakcīnu pret pneimokoku infekciju (PCV).

IVP atkārtoti aicina VM sadarbībā ar NVD steidzami mainīt pašlaik lietoto 10-valento PCV vakcīnu uz plašāko pieejamo PCV vakcīnu bērniem. Pēc Eiropā un Latvijas SPKC demonstrētajiem pieaugošiem pneimokoku IPS datiem redzams, ka esošā vakcīna nesniedz pietiekamu un šobrīd maksimāli pieejamo aizsardzību pret pneimokoku infekciju. Gandrīz trešdaļu Latvijā kopš 2012.gada IPS gadījumus ir ierosinājuši tieši 19A un 3 serotips, pret kuriem šobrīd joprojām lietotā 10-valentā PCV vakcīna aizsardzību nenodrošina. IVP atkārtoti aicina VM pusgada laikā atrisināt iepirkumu līgumu jautājumus, rast risinājumu operatīvāk grozīt iepirkumu līgumus.

L. Meņģelsone IVP sniegto informāciju pieņem zināšanai un atbild, ka tuvākajā laikā padziļināti kopā ar NVD izpētīs iepirkumu līgumu procesus.

4. Par atbilstošu vakcīnu izvēli valsts programmā vakcinācijai pret gripu.

IVP skaidro un informē par šobrīd pielietotās universālās gripas vakcīnas neatbilstību maksimālās efektivitātes individuālam un sabiedrībai, t.sk. ietekmes uz nevakcinēto populāciju, sasniegšanai. IVP arī netiek iesaistīta atbildīgo institūciju apspriedēs par nākamās sezonas gripas vakcīnu iepirkumiem. IVP uzsver gan bērnu vakcinācijas ar tiem efektīvāko vakcīnu pret gripu, gan riska grupu un senioru vakcinācijai atbilstošās (*bērniem līdz 2 gadu vecumam jāparedz inaktivētās pretgripas vakcīnas, bērniem no 2 – 7 gadiem jāparedz nazālas dzīvās pretgripas vakcīnas, senioriem augstas devas četrvalentā gripas vakcīna*) vakcīnas ieguvumiem, kā arī to ietekmi kardiovaskulārā profilaksē, savlaicīgi novēršot insulta un infarkta risku, un gripas radītās veselības un izmaksu problēmas hospitalizētajiem pacientiem.

L. Meņģelsone IVP locekļu informāciju pieņem zināšanai.

Tikšanās noslēgumā L. Meņģelsone pateicās IVP par izklāstīto objektīvo redzējumu valsts imunizācijas politikā.

Veselības ministre atzina, ka pastiprināti jāpievērš uzmanību vakcinācijas plānošanas un sagatavošanas posmiem, jāsakārto administrācijas līmenī imunizācijas politikas aktualizētās problēmas, kā arī uzsvēra, ka jāveicina “ideālā” vakcinācijas kalendāra attīstību.

Veselības ministre un IVP provizoriski vienojas, ka nepieciešams nākamo IVP un ministres tikšanos organizēt 2023.g. maija mēnesī.

*Sarunu apkopojumu sagatavoja
IVP sekretāre Ilona Čerņakova*

*Sarunu apkopojumu apstiprināja
IVP vadītāja Prof. Dace Zavadska*